

Sak 8/21 Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av jerv 2021-2022

1. Bakgrunn

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr 174 (2003-2004) ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for ulv, brunbjørn, gaupe, jerv og kongeørn. Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt. I Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), av 18.3.2005 nr 242, er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art og region, jf. §§ 7 og 4.

2. Styrende dokumenter

Rovviltforliket

Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket) legger nye føringer for forvaltningen av brunbjørn, gaupe og jerv, bl.a. når det gjelder uttak av skadegjørende individ.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Loven gir omfattende bestemmelser for forvaltningen av naturens mangfold. Forskrift om forvaltning av rovvilt er hjemlet i viltloven og naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven bestemmelser gir føringer for vedtak som gjelder rovviltets forvaltning. Noen av de viktigste bestemmelsene gjengis under.

§ 2. (Definisjoner)

g. Lisensfelling: Felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og c), der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 18. (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

- b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom.
- c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Roviltforskriften

Roviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, gaupe, jerv og ulv, mens de regionale bestandsmålene for Hedmark er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 5 – Hedmark – skal ha 10 ynglinger av gaupe, 5 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av brunbjørn, samt 4-6 årlige ynglinger av ulv, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Bestandsmålet som gjelder ulv skal oppnås i felleskap i region 4 og 5. Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har roviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11.

I § 7 andre ledd heter det:

Roviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Om lisensfelling

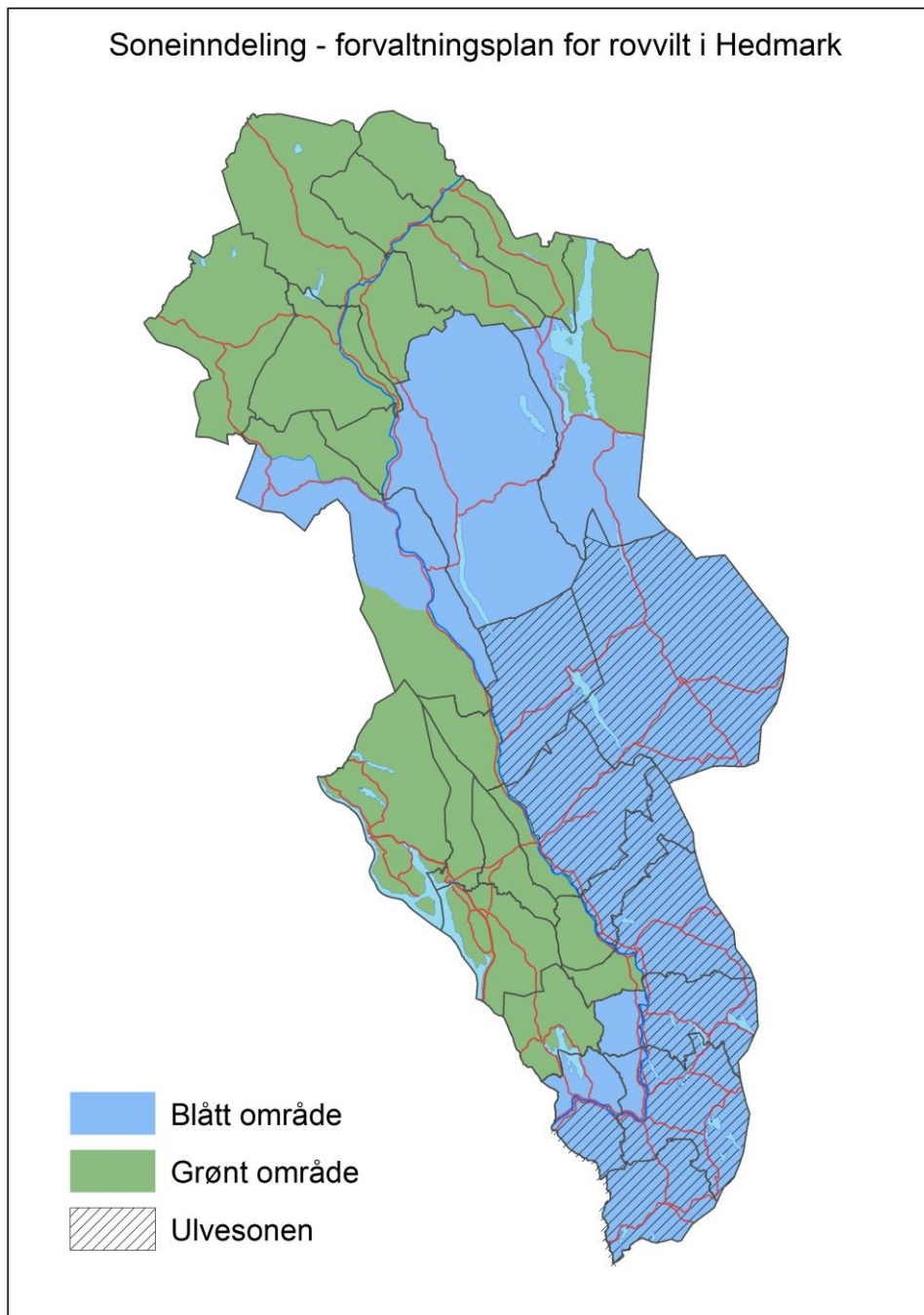
Lisensfelling av fredet rovilt er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b og c, jf. roviltforskriften § 10. I roviltforskriften § 10 framgår det at «dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en roviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.»

Roviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for lisensfelling, jf. roviltforskriften henholdsvis §§ 10 og 13. Fellingsperioden for hver enkelt art er gitt i § 10 femte ledd.

Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark

Forvaltningsplanen for Hedmark (vedtatt av rovviltnemnda i januar 2014) deler regionen inn i to soner. Grønn sone skal forvaltes som prioritert beiteområde, der beitenæringas interesser skal prioriteres. Blå sone rommer områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt, men rommer også noen beiteområder, og disse skal i henhold til forvaltningsplanen forvaltes som prioriterte beiteområder. Den blå sone rommer særlig østlige deler i Hedmark, men også et område i vest inn til grensa mot Oppland. Det fremgår ikke tydelig i gjeldende forvaltningsplan, men denne delen av blå sone er i første rekke tenkt å sikre muligheten for kontakt mellom de ulike delpopulasjonene av jerv i Sør-Norge.

Deler av den blå sone i forvaltningsplanen for rovvilt inngår i forvaltningssone for ynglende ulv i Norge (ulvesone).



Figur 1: Soneinndeling i forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark.

3. Bestandsstatus og utvikling hos jerv i region 5/Hedmark

Det nasjonale overvåkingsprogrammet gir gjennom Rovdata årlig ut rapporter over bestandssituasjonen og antall ynglinger av jerv. Rapportene legges fram i oktober hvert år. Rapporten for 2020 og foreløpige ynglinger i Rovbase for 2021 må derfor legges til grunn for vurderingene knyttet til dagens bestandssituasjon (pr. 3.6.2021).

Størrelsen på den norske jervebestanden er beregnet gjennom flere år ut fra antall registrerte yngleri, samt ved analysere av DNA. For perioden 2018 til 2020 er gjennomsnittet for registrerte ynglinger av jerv i Norge på 61. Dette er over det nasjonale bestandsmålet som er på 39 ynglinger. Den norske jervebestanden er på bakgrunn av hiregistreringer beregnet til $382,2 \pm 44,6$ dyr. I region 5/Hedmark er det for perioden 2018 til 2020 et gjennomsnitt på 12 ynglinger. På bakgrunn av hiregistreringer er jervebestanden i region 5/Hedmark beregnet til $75,2 \pm 17$ dyr (tabell 1). Beregninger som gjøres på bakgrunn av DNA gir et noe høyere estimat, og er mellom 74 og 90 individer.

Tabell 1: Antall ynglinger av jerv i region 5/Hedmark i perioden 2012 til 2020 og beregnet bestand basert på hiregistreringer.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ¹
Ynglinger	10	7	10	13	8	8	15	12	9	16
Estimert bestand	65,9	59,7	56	62,7	64,7	60,6	64,7	73,1	75,2	-

¹ Foreløpige tall for dokumenterte og antatte ynglinger 2021 oppdatert pr. 4.6.2021.

Roviltnemnda i region 5 fattet i møte den 23. juni 2020 vedtak om kvote og områdeavgrensning for lisensfelling av jerv i region 5/Hedmark i 2020/2021. Nemnda vedtok at inntil 30 dyr kunne felles på lisensfelling, hvorav en hunddyrkvote på 20 dyr. Vedtaket ble påklaget, og ved klagebehandlingen opprettholdt Klima- og miljødepartementet roviltnemndas vedtak når det gjaldt den totale kvoten for lisensfelling av jerv i regionen (brev fra KLD 3.9.2020). Departementet fant at et uttak av 30 jerv i dette området, herunder maksimalt 20 hunddyr, ikke truer bestandens overlevelse. Videre er det lagt vekt på at antall ynglinger av jerv i regionen har ligget over bestandsmålet i flere år. Departementet viser i denne sammenheng til at kvoten er satt høyt, og at det er lite sannsynlig at den vil bli effektivt, og at det ikke anses som et brudd på rovviltforliket hvis rovviltforvaltningen ikke tar ut den resterende kvoten etter endt lisensfellingsperiode.

Under lisensfellingsperioden i 2020/2021 ble det felt 19 dyr ved lisensfelling. Fire dyr som ble felt ved skadefelling i beitesesongen ble trukket fra lisensfellingskvoten før jaktstart. Ett dyr påkjørt av tog ble trukket fra kvota i januar.

Tabell 2: Uttak av jerv i jaktårene 2012/13-2020/21 fordelt på skadefelling, ekstraordinært uttak og lisensfelling. Kvote for lisensfelling i parentes. Jaktåret går fra 1.4-31.3.

	2012/ 13	2013/ 14	2014/ 15	2015/ 16	2016/ 17	2017/ 18	2018/ 19	2019/ 20	2020/ 21
Skadefelling	0	0	2	0	0	0	2	3	4
Ekstraordinært uttak	10	2	6	18	5	5	3	2	2
Lisensfelling	11(16)	8(12)	11(16)	12(15)	9(12)	12(14)	22 (16)	15 (22)	19 (30)
Annet	1	1	1	0	2	0	3	5	4
Sum avgang	22	11	20	30	16	17	30	25	29

Så langt er det registrert 16 dokumenterte ynglinger av jerv i region 5/Hedmark i 2021. Ei tisper med tre valper fra en av disse ynglingene, samt to valper fra en annen yngling, er tatt ut ved ekstraordinært uttak. Av de dokumenterte ynglingene er 10 hilokaliteter i blå sone i forvaltningsplanen og 6 i grønn sone (tabell 3). Det er gjenfunnet ytterligere to dyr med ukjent dødsårsak, ett dyr påkjørt av tog og ett dyr drept av annet dyr i perioden 01.04.2020 – 31.03.2021 (oppført under annet i tabell 2). Av den totale avgangen på 29 dyr i samme periode var 10 av dyrene hunndyr, 17 var hanndyr og 2 ukjent kjønn.

Tabell 3: Foreløpig oversikt over antall ynglinger av jerv i region 5/Hedmark i 2021 med vurdering, kjent status og hiets plassering, oppdatert pr 16.6. Fargene gjenspeiler uttak innenfor de to forvaltningsområdene i Hedmark.

Kommune	Lokalitet	Vurdering	Status
Stor-Elvdal	Mykleby	Antatt	
Rendalen	Aumdalen	Dokumentert	Hiuttak av 1 tisper og 3 valper
Tolga	Sålåkinna	Dokumentert	Hiuttak av 2 valper
Tynset	Spekedalen	Antatt	
Engerdal	Elgåhogna	Dokumentert	
Engerdal	Bredåsen	Dokumentert	
Stor-Elvdal	Evenstadkjølen	Dokumentert	
Åmot	Skjæråsen	Dokumentert	
Åmot	Raskiftet	Dokumentert	
Rendalen	Vestkjølen	Dokumentert	
Rendalen	Sølen	Dokumentert	
Rendalen	Storsjøen	Dokumentert	1 valp drept av annet dyr
Engerdal	Rømundfjellet	Dokumentert	1 jerv funnet død*
Engerdal	Kvitvola	Dokumentert	
Trysil	Trysilfjellet	Dokumentert	
Åsnes	Lindberget	Dokumentert	

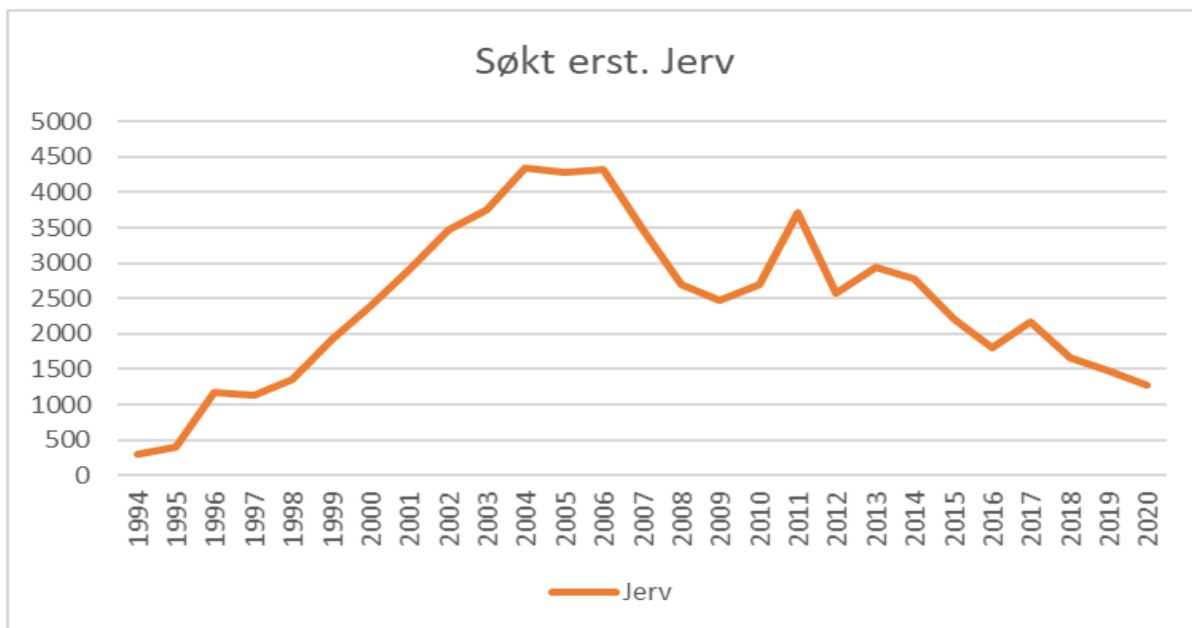
*Ukjent dødsårsak, alder og kjønn ukjent

Kilder:

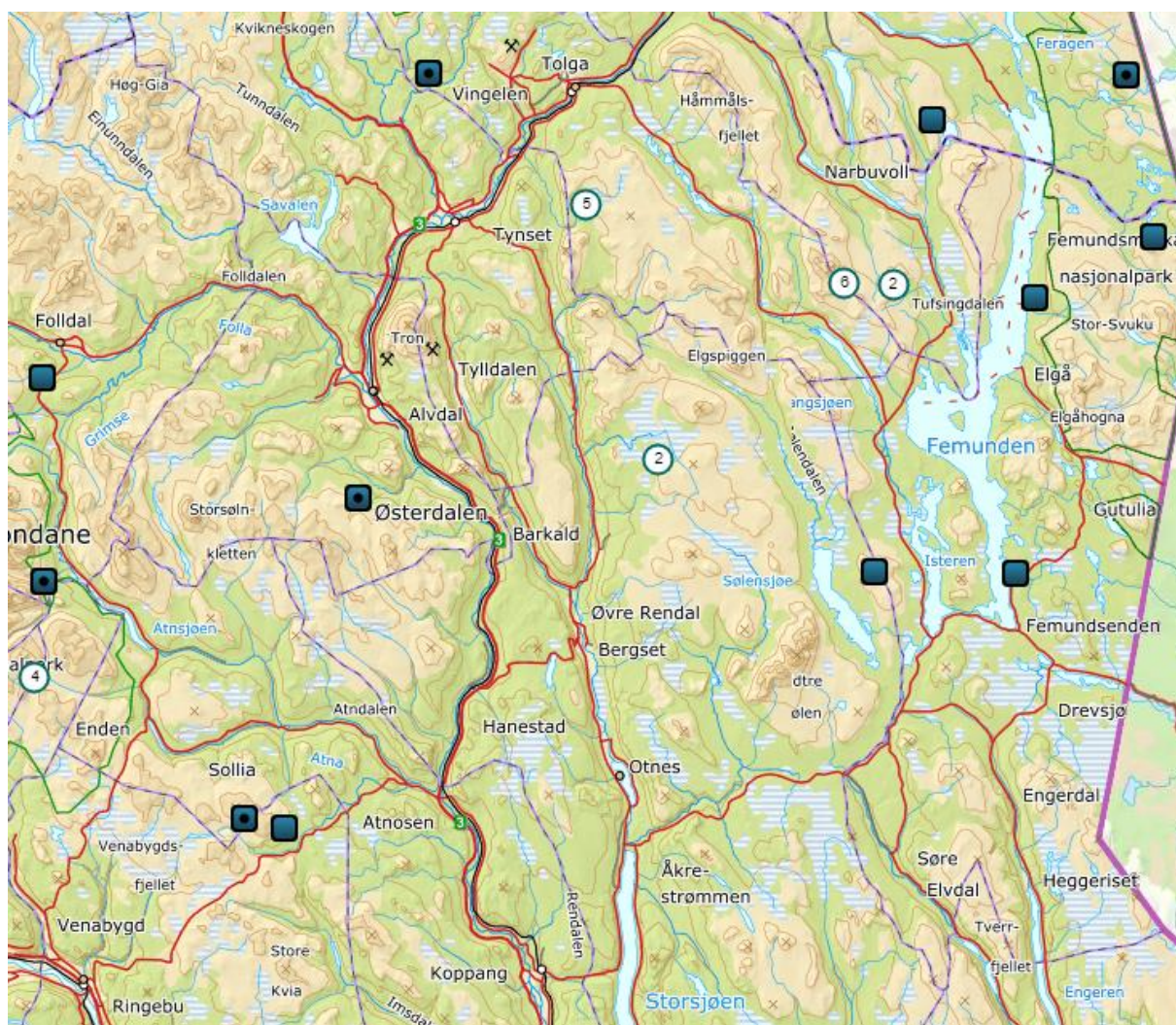
- [Yngleregistrering av jerv i Norge i 2020. NINA Rapport 1874.](#)
- [DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2020. NINA Rapport 1956.](#)
- Rovbase

4. Skader forårsaket av jerv på husdyr og tamrein

I region 5/Hedmark er det erstattet 841 sau som tapt til jerv i beitesesongen 2020. Det har siden 2006 vært en betydelig nedgang i antallet sau som er søkt erstattet som tatt av jerv i Hedmark. Det er erstattet 210 tamrein som tapt til jerv i reindriftsåret 2019/2020 i region 5. Erstatningsomgangen for reindriftsåret 2020/2021 vil ikke bli ferdigstilt før på sensommeren/høsten når erstatningsøknadene og de reindriftsfaglig vurdering er mottatt. Det er ifølge rovbase dokumentert en skade på tamrein og en skade på sau i Hedmark forårsaket av jerv i så langt i 2021.



Figur 2: Antallet sau som er søkt erstattet som tatt av jerv i region5/Hedmark i perioden 1994-2020.



Figur 3: Dokumenterte og antatte jerveskader på sau og tamrein i Hedmark og tilgrensende områder i 2020-2021.

5. Om rovviltnemndas myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling av jerv

Rovviltnemnda i region 5 har myndighet til å vedta kvote for lisensfelling av jerv, jf. rovviltforskriften § 10, når kravene i § 7 og det regionale bestandsmålet, jf. § 4 første ledd bokstave, er oppfylt. Data for de tre siste årenes yngling legges til grunn for jerv, jf. § 7 første ledd, tredje punktum.

I Hedmark viser de foreløpige tallene at det er registrert 16 jervekull i 2021 (tabell 1). Gjennomsnittet for de tre siste årene der endelige data foreligger (2018 – 2020) er 12, og over det regionale bestandsmålet på fem årlige ynglinger. Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling av jerv for 2021/2022.

6. Sekretariatets vurdering av lisensfellingsområde og hjemmelsgrunnlaget for lisensfelling i henhold til naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b og c

Naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b og c lyder:

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...)

b. for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,

*c. for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,
(...)*

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vurdering av hjemmelsgrunnlag i henhold til nml. § 18 bokstav b:

Formålet med uttak etter nml. § 18, bokstav b er å forhindre skade. Det er likevel ikke slik at felling kan skje i alle tilfeller når ett av vilkårene i § 18, første ledd, er oppfylt. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Naturmangfoldloven krever at det foreligger en viss risiko for skade av et visst omfang. Bernkonvensjonen krever at formålet med fellingen er å avverge «serious damage», mens loven etter sin ordlyd krever at formålet er å avverge «skade». Loven må likevel forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. Ikke enhver skade på de verdier som er nevnt i § 18 første ledd b, kan anses for å åpne for uttak. For arten jerv er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper.

I områder hvor jerv kan komme i kontakt med beitedyr vil det alltid være en mulighet for at skader kan oppstå. De fleste år er jerv det rovviltet som gjør størst skade på sau i Hedmark, og den forårsaker også årlig tap i den sør-samiske tamreindrifta. Skadepotensialet kan reduseres ved å gjøre tiltak som skiller beitedyr og jerv. Skader fra jerv tiltar typisk i den siste delen av beitesesongen, og tidlig nedsanking av sau er et effektivt skadeforebyggende tiltak som nyttes aktivt i de deler av Hedmark der jerv er en hyppig skadegjører.

Skader av jerv kan i prinsippet oppstå i alle områder i Hedmark der det beiter sau og tamrein i utmark, som også oversikten over skader i 2020 (figur 3) viser. Dette dreier seg i første rekke om områder som ligger i grønn sone i forvaltningsplanen for rovvilt, men enkelte viktige beiteområder for sau ligger helt eller delvis innenfor blå sone. Særlig gjelder dette beiteområdene til Sølendalen beitelag i Rendalen. I blå sone vest for Glomma er Sollia beitelag ikke lenger aktivt (men det er fortsatt én beitebruker i dette beiteområdet), i tillegg er det slik at Storfjellet beitelag (som hovedsakelig beiter over grensa til Oppland) også har beiteområder inn i blå sone i Stor-Elvdal.

Den differensierte forvaltningen er et av hovedprinsippene for forvaltning av rovvilt i Norge. Dette innebærer at hensynet til beitenæringen tilsier en lavere terskel for felling i grønn sone, og tilsvarende en høyere terskel for lisensfelling i de områdene der også hensynet til rovviltet skal ivaretas. Samtidig angir forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark at beiteområder beliggende i blå sone markert på kart skal forvaltes som viktige beiteområder.

Jerv er et dyr som typisk beveger seg over store reviområder. Ved vurdering av avgrensning av lisensområde må det derfor gjøres skjønnsmessige vurderinger som gir en god praktisk avgrensning.

Departementet har i tidligere klageavgjørelser på nemndas vedtak om kvote og områdeavgrensning for lisensfelling av jerv slått fast at det ikke er tilstrekkelig skadepotensial knyttet til jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv (blå sone), og at det dermed ikke er hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b for lisensfelling av jerv i dette området. Beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beiteområde samt et område rundt) er unntatt fra dette og oppfyller kravene i nml. § 18 første ledd bokstav b. Sekretariatet viser til departementets klageavgjørelser, og anser at det ikke foreligger nye forhold som endrer vurderingene knyttet til skadepotensiale, og at det dermed ikke er hjemmel i nml. § 18 bokstav b for lisensfelling, innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Sekretariatet anser videre at det i hele grønn sone samt en del av blå sone som omfatter Sølendalen beitelag sine beiteområder samt et område rundt, foreligger et skadepotensiale som gir hjemmel for lisensfelling etter nml. § 18 bokstav b. Når det gjelder beiteområder i blå sone vest for Glomma så har denne korridoren som særskilt formål å sikre kontakt mellom de ulike delpopulasjonene av jerv i Sør-Norge. Denne korridoren er allerede i utgangspunktet så smal at det anses praktisk vanskelig å innlemme deler av denne korridoren i lisensfellingsområdet uten at hele formålet med korridoren vanskeliggjøres.

Vurdering av hjemmelsgrunnlag i henhold til nml § 18 bokstav c:

På tilsvarende måte som for felling for å avverge skade etter nml. § 18, bokstav b, kreves det etter annet ledd både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Denne bestemmelsen inneholder to ulike deler, «allmenne helse- og sikkerhetsmessige hensyn» og «andre offentlige interesser av vesentlig betydning» som begge kan utgjøre et hjemmelsgrunnlag for felling.

Konflikten knyttet til jerv dreier seg i all hovedsak om skader i husdyrnæring og tamreindrift. I andre deler av samfunnet er oppmerksomheten rettet mot jerv svært lav, og konfliktene nærmest ikke-eksisterende. Så langt sekretariatet kjenner til er det ikke framkommet noe som tyder på at hverken enkeltpersoner eller lokalsamfunn opplever frykt for å støte på jerv under aktiviteter i utmark. Sekretariatet legger til grunn at jerv ikke er, eller oppfattes som en reell risiko

for skade på personer, og at det ikke foreligger allmenne helse- og sikkerhetshensyn som kan gi fellingsgrunnlag i medhold av § 18 bokstav c.

Begrepet «*andre offentlige interesser av vesentlig betydning*», trekker i utgangspunktet i retning av annet enn private interesser. Dessuten må disse ha «*vesentlig betydning*». Summen av private interesser vil kunne overlappe med offentlige interesser, og det som i utgangspunktet er en privat interesse kan få karakter av en offentlig interesse hvis det berører tilstrekkelig mange.

Hensynet til å ivareta næringer som utmarksbeite og jakt kan være relevante hensyn å vektlegge. Når det gjelder jerv så er det i praksis kun villrein som vil kunne påvirkes av tilstedeværelsen av jerv i et område. Sekretariatet er ikke kjent med at det foreligger belegg for at tilstedeværelsen av jerv i et område med villrein, i vesentlig grad har påvirket muligheten for uttak av villrein gjennom jakt eller på annen måte påvirket jaktutøvelsen, og heller ikke muligheten for inntekter gjennom jaktutbytte, leieinntekter eller lignende.

Sekretariatet er kjent med at det fra enkelte pekes på at muligheten til å kunne drive lisensfelling av jerv i et område må anses som en offentlig interesse av vesentlig betydning. Det er et mål at forvaltning av rovvilt skal alminneliggjøres gjennom at interesserte jegere skal få mulighet til å delta i lisensfelling eller kvotejakt på fredet rovvilt. Dette innebærer imidlertid etter sekretariatets syn ikke at det dermed skal åpnes for jakt i alle områder. Snarere er det slik at den enkelte jeger må søke seg mulighet til å jakte i de områdene der det åpnes for lisensfelling, på samme måte som at jegere må søke å skaffe seg jaktmuligheter for elg, villrein eller andre viltarter i de områdene der det åpnes muligheter for dette.

Sekretariatet viser til departementets klageavgjørelser i tilsvarende saker, hvor departementet har slått fast at det ikke er hjemmel i nml § 18 første ledd bokstav c for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Sekretariatet vurderer at det ikke foreligger forhold som tilsier at lisensfelling av jerv kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav c for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

7. Vurdering av bestandens status og forventede utvikling

Antallet ynglinger av jerv i Hedmark har siden 2010 ligget vesentlig over bestandsmålet. Samtidig har uttaket gjennom skadefelling (inkludert ekstraordinære uttak) og lisensfelling de senere år vært relativt høyt (tabell 2). Likevel har bestanden holdt seg relativt høy.

De foreløpige yngleregistreringene hittil i år tyder på at bestanden har gått opp sammenlignet med forrige år, og bestanden ligger fortsatt over bestandsmålet. Det er foreløpig registrert 16 ynglinger i 2021, mot 9 i 2020. Det er også verdt å merke seg at de senere år finner de fleste ynglingene av jerv sted i blå sone i forvaltningsplanen. Dette er i tråd med målene med den differensierte forvaltningen og forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark.

8. Sekretariatets vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og §

3 tredje ledd. Biologien og økologien til jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Siste rapport som oppsummerer jervens bestandsstatus og -utvikling i Norge er NINA Rapport 18 I tillegg er vårens SNO-inventeringer av ynglehi lagt inn i Rovbase. En av de store utfordringene med små bestander er at de er vanskelig å beskatte; en for hard beskatning behøver ikke å synes før etter flere år, og selv små tilfeldigheter i bestanden selv eller i miljøet kan føre til at rekrutteringen blir dårligere en tid.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark. Med differensiert forvaltning menes at "*hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene*". Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om jervens bestandsstatus og utvikling i Norge, mener sekretariatet å ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne foreslå en kvote for lisensfelling av jerv, uten at den samlede belastningen blir for stor eller at irreversible skader vil påføres jervebestanden, jf naturmangfoldloven §§ 8 og 10. §§ 9 og 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

9. Sekretariatets forslag til kvote, fellingsperiode og fellingsområde

Ved vurdering av kvote for lisensfelling skal rovviltnemndene, ifølge kommentarene til § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtakene øker jo nærmere ned mot bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes.

I henhold til rovviltforskriften § 10 kan det fastsettes en kvote for lisensfelling av jerv i perioden 10.9. til 15.2.

Jerveskadene skjer i all hovedsak fra Hedmarksvidda og videre i nordlige deler av Hedmark. Det er typisk for jerv at skadene skjer ut over høsten. En del av beitelagene i områder der det også forekommer bjørn har forberedt tidligningsankning fra ca. 20. august, men det foreligger et behov for å begrense jervens utbredelse i prioriterte beiteområder i nord og vest og dermed potensialet for jerveskader neste år.

Ved fastsetting av kvote for lisensfelling må nemnda også ta i betraktning naturlig dødelighet og andre dødsårsaker som må forventes gjennom et år. I tabell 2 vises antall jerv som er tatt ut gjennom skadefelling, ekstraordinært uttak, lisensfelling og andre årsaker siden jaktåret 2011/12. I jaktåret 1.4.2020 til 31.3.2021 er det en kjent avgang på 29 jerver, 4 på skadefelling, 2 på ekstraordinært uttak og 19 på lisensfelling. I tillegg ble det gjenfunnet 4 dyr med ukjent dødsårsak. I 2021 er det tatt ut 6 jerver på ekstraordinært uttak, 1 tisper og 5 valper (gjennomført etter 31.3.).

Med henblikk på Stortingets rovviltforlik må målsettingen være at rovviltforvaltningen skjer på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig. I Stortingets rovviltforlik slås det videre fast at "*lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum*".

Ut fra et mål om å forvalte bestanden av jerv ned mot det vedtatte bestandsmålet, anser sekretariatet at det er behov for å fastsette en kvote for lisensfelling. Ut fra kunnskap om bestandsstatus for jerv og kjent avgang av jerv, finner sekretariatet at en kvote for lisensfelling av 25 jerver hvorav en hunddyrkvote på maksimalt 16 jerver, i deler av Hedmark, er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på jervebestanden i Hedmark, jf. naturmangfoldloven § 10. Dette er en kvotestørrelse som ut ifra siste sesongs uttak på skadefelling, lisensfelling og ekstraordinært uttak gjenspeiler et uttak som sekretariatet vurderer som realistisk. Med denne kvoten mener sekretariatet videre at bestandssituasjonen er slik at det fortsatt vil være potensial for fem årlige ynglinger av jerv kommende år. Sekretariatet viser for øvrig til klageavgjørelsen i KLD, hvor departementet fant at et uttak av 30 jerv i dette området, herunder maksimalt 20 hunddyr, ikke truer bestandens overlevelse. Departementet viste i denne sammenheng til at kvoten er satt høyt, og at det er lite sannsynlig at den vil bli effektivt.

Lisensfelling av jerv skal begrense veksten og/eller utbredelsen av jerv, jf. rovviltforskriften § 10. Forekomst av jerv er først og fremst en utfordring i områder med småfe og tamrein på beite. Fellingsuttaket bør derfor rettes til områder der beitedyr og tamrein i henhold til vedtatt forvaltningsplan skal ha prioritet, der skadepotensialet er størst, og der det er registrert betydelige skader til jerv tidligere. Sekretariatet viser her også til vurdering av hjemmelsgrunnlag i henhold til naturmangfoldloven § 18 bokstav b og c, samt til rovviltforliket der det slås fast at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Sekretariatet foreslår derfor at det at fellingsområdet avgrenses til viktige beiteområder for sau og tamrein.

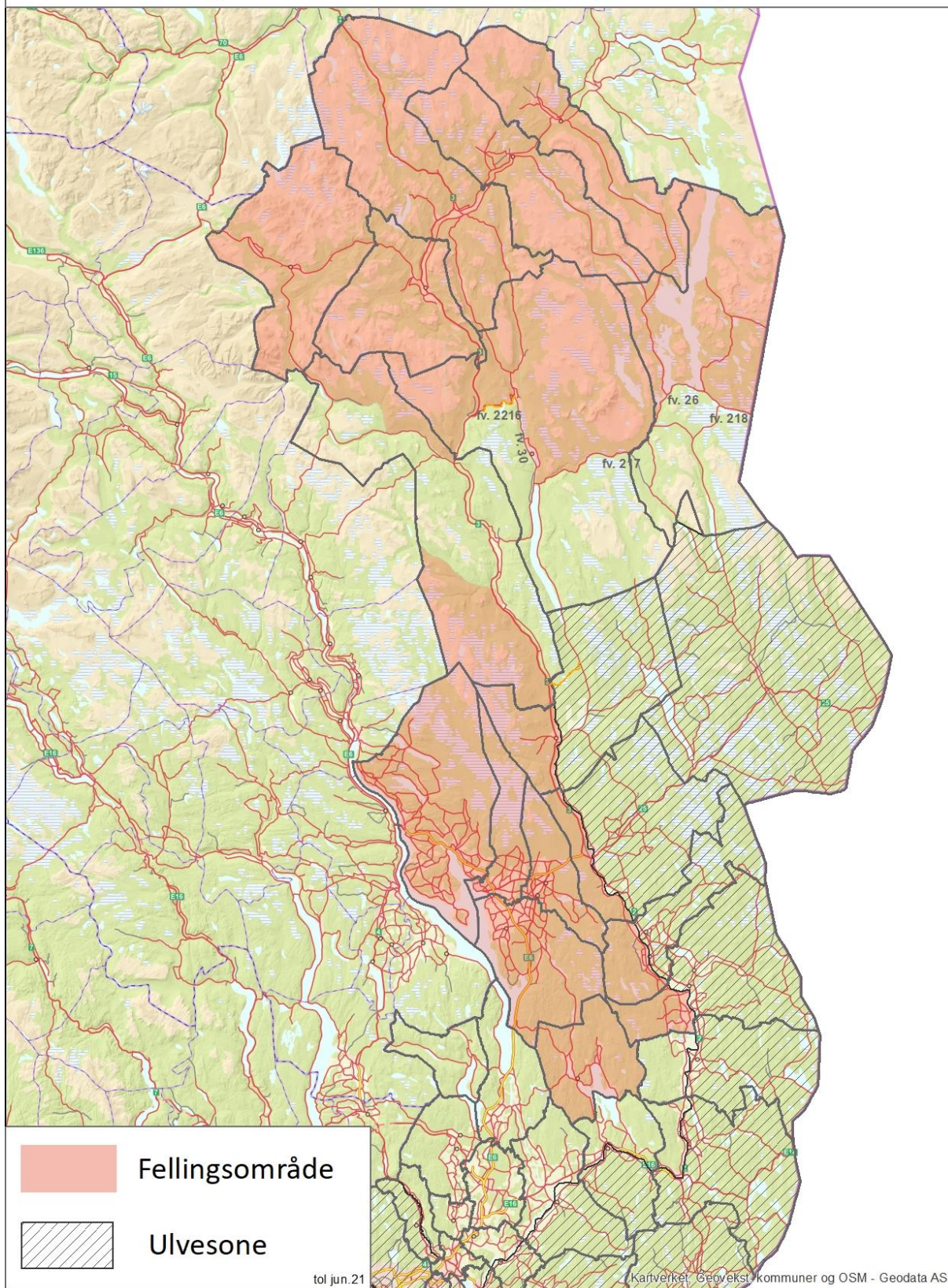
Sekretariatet anbefaler følgende fellingsområde:

Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. De deler av Åsnes, Våler, Elverum og Åmot kommuner som ligger vest for Glomma. I Stor-Elvdal kommune inngår den delen av kommunen som ligger vest for Glomma og nord for Atna elv/ Atnsjøen samt den delen som ligger vest for Glomma og sør for Imsa. I Rendalen kommune inngår den del som ligger vest for Glomma, samt de deler som ligger nord for fv 2216 fra krysset med rv. 3 til krysset med fv. 30, derfra øst for fv. 30 til denne møter fv. 217, og nord for fv. 217. I Engerdal kommune inngår den del som ligger nord for fv. 217, fv. 26 og fv. 218.

Kommunikasjon og rapportering

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst én gang daglig under fellingsforsøk. Statsforvalteren oppretter en jervetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Videre gir forskriften jegeren plikter i forhold til rapportering om felte og påskutte dyr.

Fellingsområde ved lisensfelling av jerv 2021/ 2022



Figur 4: Anbefalt fellingsområde for lisensfelling av jerv 2021/2022

10. Sekretariatets forlag til vedtak

Kvote for lisensfelling av jerv

Roviltnemndene i region 5 viser til den nasjonale målsettingen om 5 årlige ynglinger av jerv innenfor regionen. Data om de tre siste års ynglinger (2018-2020) av jerv fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at gjennomsnittlig antall ynglinger ligger på 12.

Roviltnemnda anser dermed å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv, jf. §§ 10 og 4 første ledd bokstav e og § 7 første ledd, tredje punktum i rovviltforskriften.

Roviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark, jf. § 8 og § rovviltforskriften § 3 siste ledd. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte lisensfellingskvoten på 25 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 16 jerver, ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jf. § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark og føringene i rovviltforliket vil ligge til grunn for iverksettelse av lisensfelling, jf. også rovviltforskriften §§ 1 og 6. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Roviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 kommer til anvendelse i denne sammenheng.

Ut fra den foreliggende dokumentasjon over bestandssituasjonen av jerv og vedtatt politikk finner rovviltnemnda at lisensfelling av jerv ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2022. Ut fra et behov for å avverge skade på husdyr vedtas en kvote for lisensfelling av 25 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 16 jerver i Hedmark i perioden 10.9.2021 til 15.2.2022. Felling av 25 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 16 jerver, anses ikke å true overlevelsen av jervebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5.

Avgrensning av lisensfellingsområde

Uttaket bør skje i områder der beitedyr skal være prioritert, jf. forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, og hvor det er potensial for jerveskader på sau og tamrein. 25 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 16 jerver kan felles i et område som omfatter de viktige beiteområdene for sau og tamrein i Hedmark. Nemnda anser at felling i dette området kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

I fellingsområdet inngår:

Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. De deler av Åsnes, Våler, Elverum og Åmot kommuner som ligger vest for Glomma. I Stor-Elvdal kommune inngår den delen av kommunen som ligger vest for Glomma og nord for Atna elv/ Atnsjøen samt den delen som ligger vest for Glomma og sør for Imsa. I Rendalen kommune inngår den del som ligger vest for Glomma, samt de deler som ligger nord for fv 2216 fra krysset med rv. 3 til krysset med fv. 30, derfra øst for fv. 30 til denne møter fv. 217, og nord for fv. 217. I Engerdal kommune inngår den del som ligger nord for fv. 217, fv. 26 og fv. 218.

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Statsforvalteren oppretter en jervetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten.

Roviltnemndas vedtak er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009 nr 100, jf § 10, jf også §§ 4 og 7, i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005 nr 242.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.